

Jolanta Białkowska

Targi wydawców katolickich jako forma promocji książki

Fides: Biuletyn Bibliotek Kościelnych 1-2 (32-33), 196-213

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

JOLANTA BIAŁKOWSKA¹

TARGI WYDAWCÓW KATOLICKICH JAKO FORMA PROMOCJI KSIĄŻKI

Targi Książki Katolickiej, są imprezą, która z roku na rok zyskuje coraz większą popularność, nie tylko w środowisku wydawców katolickich i instytucji związanych z Kościołem, ale też przyciąga coraz większą liczbę zarówno wydawnictw świeckich, jak i osób zainteresowanych rynkiem wydawniczym w ogóle. Wydaje się, że rosnąca popularność Targów związana jest z tym, że głównym celem Stowarzyszenia Wydawców Katolickich – organizatora Targów jest to, aby przez liczne spotkania informacyjne było to wydarzenie skupiające uwagę szerokiej publiczności.

Organizatorem Targów Książki Katolickiej, jest powołane w 1996 roku Stowarzyszenie Wydawców Katolickich. Jego działalność i cele określa Statut. Stowarzyszenie, zgodnie z nauką Kościoła katolickiego i w porozumieniu z Konferencją Episkopatu Polski (przedstawicielem KEP jest asystent zatwierdzony przez władze kościelne, który uczestniczy w pracach Stowarzyszenia), działa na rzecz jego misji ewangelizacyjnej, kształtowania katolickiego środowiska wydawniczego oraz umacniania współpracy między wydawcami katolickimi. Statut jasno definiuje, że *Stowarzyszenie realizuje swoje cele statutowe w szczególności przez: inspirowanie kierunków działalności wydawniczej, troskę o dobór właściwej tematyki publikacji oraz o ich poziom merytoryczny, naukowy i edytorski, inicjowanie badań, analiz i innych opracowań na temat działalności wydawniczej, rynku księgarskiego i stanu czytelnictwa, formułowanie*

¹ Biblioteka Główna Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

ocen, wniosków i postulatów dotyczących katolickiego ruchu wydawniczego oraz przedkładanie ich Konferencji Episkopatu Polski, występowanie do władz państwowych, urzędów, organizacji w sprawach dotyczących ruchu wydawniczego, gromadzenie, opracowywanie i publikowanie informacji o kierunkach i planach wydawniczych, organizowanie rekolekcji, dni skupienia i innych spotkań formacyjnych, organizowanie konferencji, seminariów i kursów specjalistycznych na temat działalności wydawniczej, inicjowanie i organizowanie konkursów, wystaw, targów i kiermaszy wydawców katolickich oraz współpracę z hurtowniami, księgarniami i innymi dystrybutorami, organizowanie i współuczestnictwo w innych krajowych i zagranicznych imprezach wydawców, promocję wydawców, autorów, zakładów poligraficznych, firm księgarskich oraz książek i elektronicznych nośników multimedialnych, gromadzenie informacji i doradztwo w zakresie zagadnień prawno-finansowych i edytorskich². Statut określa także zasady członkostwa, prawa i obowiązki, władze oraz sprawy majątkowe³. Obecnie funkcję prezesa zarządu pełni ks. Roman Szpakowski SDB. Stowarzyszenie skupia 40 wydawnictw, i 65 członków⁴. Do najbardziej znanych i cenionych należą:

1. Wydawnictwo WAM – najstarsze wydawnictwo katolickie założone w 1872 r. Jest największą oficyną katolicką w Polsce. Publikuje ponad 200 nowości i wznawia około 150 tytułów rocznie. Oferuje książki naukowe, podręczniki i materiały pomocnicze do nauki religii, poradniki, literaturę piękną i dziecięcą. Wydaje czasopisma: „Posłaniec Serca Jezusowego” i „Życie Duchowe”. Posiada własną drukarnię, księgarnię internetową oraz sieć księgarni własnych⁵.

2. Wydawnictwo Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego Pallottinum rozpoczęło swoją działalność w Poznaniu w 1948 r. Tematyka i profil wydawanych przez Pallottinum to książki specjalistyczne,

² § 6 Statutu SWK, Źródło: *Stowarzyszenie Wydawców Katolickich* [dok. elektr.] [odczyt: 11.04.2011]. <http://swk.pl/stowarzyszenie/statut>.

³ Są to odpowiednio § 13-19.

⁴ Dane na 31.12.2009 r. Źródło: *Stowarzyszenie Wydawców Katolickich* [dok. elektr.] [odczyt: 11.04.2011]. <http://swk.pl/stowarzyszenie/czlonkowie>.

⁵ *Wydawnictwo WAM Katolickich* [dok. elektr.] [odczyt: 11.04.2011]. <http://www.wydawnictwowam.pl/?Page=onas>.

naukowe, podręczniki podstawowe i uniwersyteckie, albumy, mszały, śpiewniki, modlitewniki, księgi liturgiczne, literatura piękna o tematyce religijnej i inne pomoce duszpasterskie. Do najbardziej znanych serii wydawniczych zalicza się: „Komentarz do Pisma Świętego Starego Testamentu” (red. ks. Stanisław Łach), „Komentarz do Pisma Świętego Nowego Testamentu” (red. ks. Eugeniusz Dąbrowski, a po jego śmierci – ks. Feliks Gryglewicz), Powołanie człowieka (tematyka o człowieku w ujęciu nauki po Soborze Watykańskim II), „Nauczanie papieskie Jana Pawła II” (ostatni T. IX.2), „AMATECA” (podręczniki teologii) i czasopismo „Communio”. Najbardziej znaczącą publikacją jest jednak wydanie Biblii Tysiąclecia – pierwszy polski przekład Pisma Świętego Starego i Nowego Testamentu z języków oryginalnych oraz Sobór Watykański II (dokumenty) – wersja polska i wersja polsko-łacińska⁶.

3. PROMIC Wydawnictwo Księży Marianów – skupia się na wydawaniu następujących serii wydawniczych: „Okna” – powieści; Losy – literatura faktu; „Ślady na piasku” – seria o tematyce duchowości, „Jak być?” – to poradniki dla rodziny, „Bogosłowije” – prace z teologii chrześcijańskiego Wschodu; „Mistrzowie myśli chrześcijańskiej” – publikacje wybitnych autorów chrześcijańskich różnych epok i wyznań, „Biblioteka Maryjna” – refleksje teologiczno-ewangelizacyjne kształtujące pobożność maryjną, „Duchowość mariańska” – pisma źródłowe i opracowania na temat duchowości Zgromadzenia Księży Marianów. Wydaje również miesięczniki Oremus (teksty liturgii Mszy św.) i „Słowo wśród nas” (medytacje na każdy dzień)⁷.

4. Wydawnictwo W drodze założyli dominikanie, jako sposób głoszenia Słowa Bożego. Wydawnictwo publikuje ok. 40 nowych tytułów rocznie. Ta działalność obejmuje następujące zagadnienia: duchowość, teologia, psychologia i wiara, ekumenia, nauczanie społeczne Kościoła. Duchowość to zarówno klasyczni mistycy tacy jak:

⁶ *Pallottinum, Wydawnictwo Księży Pallotyńów* [dok. elektr.] [odczyt: 11.04.2011]. <http://www.pallottinum.pl/index.php?s=17>.

⁷ *Zgromadzenie Księży Marianów, Prowincja Opatrzności Bożej* [dok. elektr.] [odczyt: 11.04.2011]. <http://www.marianie.pl/index.php?page=pages&text=29>.

Mistrz Eckhart, Katarzyna ze Sieny, Juliana z Norwich, ale także współcześni mistrzowie życia wewnętrznego: Thomas Merton, Basil Pennington, Thomas Kaeting. Cenionymi publikacjami są wydawnictwa z serii AΩ, w której ukazały się dzieła wybitnych współczesnych teologów: Hansa Ursa von Balthasara, Bernarda Sesboüé, Thomasa G. Weinandy'ego czy Adolphe'a Gesché, czy też seria „Psychologia i Wiara”. Wydawnictwo wydaje również miesięcznik „W Drodze”, który na stałe wpisał się już do kanonu czasopism filozoficzno-teologicznych⁸.

5. Instytut Wydawniczy Pax powstał w 1949 roku. Pierwszą książką, było Pismo Święte Nowego Testamentu w przekładzie ks. Eugeniusza Dąbrowskiego. Instytut wydaje publikacje z zakresu: myśli i duchowości chrześcijańskiej, dzieła ojców Kościoła, teologii, filozofii, historii, antropologii, socjologii, psychologii i pedagogiki. Łączny nakład tytułów wydanych przez Instytut to ponad 51 milionów egzemplarzy. Do wydawanych autorów zaliczyć należy: Romana Brandstaettera, Jana Dobraczyńskiego, Antoniego Gołubiewa, Zofii Kossak, Hanny Malewskiej, Teodora Parnickiego, Grahama i Juliena Greenów, Bruce'a Marshalla, François Mauriac, Gilberta Keitha Chestertona, Sigrid Undset, Georges'a Bernanos. Ważnym tematem jest też dla Instytutu historia najnowsza, a zwłaszcza dzieje Armii Krajowej. Sensacją na rynku wydawniczym było wydanie w 1957 r. książki Adama Borkiewicza „Powstanie Warszawskie”, odkłamujące komunistyczną propagandę o ludziach z Armii Krajowej i Powstania Warszawskiego. Od tamtego okresu Pax poświęcił tej problematyce wiele publikacji. Wydano więc takie monografie jak: „Wachlarz”, „Jodła”, „Parasol”, „Dni Powstania”, „Cichociemni” i to w wielu tysiącach egzemplarzy. Obecnie publikowane są też rozprawy najwybitniejszych ludzi Kościoła katolickiego, których autorami są: Marie-Dominique Chenu, Yves Congar, Karl Rahner, Joseph Ratzinger/Benedykt XVI. Do serii wydawanych przez Instytut zaliczyć należy: „Historia wierzeń i idei religijnych”, „Wycho-

⁸ *W drodze*, Wydawnictwo Polskiej prowincji Dominikanów [dok. elektr.] [odczyt: 11.04.2011]. <http://www.wdrodze.pl/index.php?mod=onas>.

wanie bez porażek”, „Historia Filozofii” (11 tomów), „Z Feniksem”, „Jan Paweł II – pierwszy Polak na Stolicy Piotrowe”⁹.

6. Grupa Wydawnicza Znak od 1959 roku wydaje książki, które są dobrze znane czytelnikom w Polsce. Znak powstał jako niezależna instytucja wydawnicza powiązana z osobami skupionymi wokół miesięcznika „Znak” i „Tygodnika Powszechnego” oraz Kościołem. z którym w czasach PRL-u jako jedyne niezależne, świeckie wydawnictwo miał ścisłe koneksje. Inicjatorem i pierwszym dyrektorem był Jacek Woźniakowski. Oferta Znaku to dzieła filozoficzne, teologiczne, ale także literatura piękna i historia. Do autorów książek Znaku zalicza się Czesława Miłosza, Wisławę Szymborską, J.M. Coetzee, Mario Vargas Llosa, Zadie Smith, Candace Bushnell, Normana Daviesa, Ryszarda Kapuścińskiego czy Karola Wojtyły, Josepha Ratzingera, Leszka Kołakowskiego, ks. Józefa Tischnera, Umberto Eco, Josifa Brodskiego. Nakłady wielu tytułów sięgają do 100 000 egzemplarzy. Wydawnictwo wydaje też publikacje dla najmłodszych czytelników, przykładem mogą być chociażby wydane „Przygody Mikołajka” René Gosciny'ego i Jean-Jacquesa Sempégo¹⁰.

7. Księgarnia św. Jacka jest następcą Księgarni i Drukarni katolickiej powstałej w 1925 r. dla nowo powstającej diecezji katowickiej. Celem wydawnictwa jest podnoszenie poziomu wiedzy religijnej i kształtowanie postaw katolickich, pielęgnowanie śląskich tradycji, m.in. kultury śpiewaczej i teatru amatorskiego. Wydano modlitewnik diecezjalny „Skarbiec modlitw i pieśni”, który do dziś jest drukowany w tysiącach egzemplarzy. Po II wojnie światowej nastąpiła stagnacja i drukowano tylko modlitewniki i katechizmy. Po 1989 roku Księgarnia św. Jacka na nowo rozwinęła swoją działalność wydawniczą, stając się rozpoznawana marką na rynku książki i to nie tylko katolickiej. Księgarnia zajmuje się także mecenatem i organizacją ważnych wydarzeń, związanych z promocją czytelnictwa. Wydawnictwo wydaje serie: Studia i Materiały Wydziału Teologicznego

⁹ *Wikipedia, Wolna Encyklopedia* [dok. elektr.] [odczyt: 11.04.2011]. http://pl.wikipedia.org/wiki/Instytut_Wydawniczy_PAX.

¹⁰ *Wikipedia, Wolna Encyklopedia* [dok. elektr.] [odczyt: 11.04.2011]. http://pl.wikipedia.org/wiki/Wydawnictwo_Znak.

Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach i *Studia Antiquitatis Christianae*. Series Nova, której redaktorem jest ks. Wincenty Myszor. Na tegorocznych targach seria ta otrzymała Feniksa w kategorii seria wydawnicza. Jak zaznaczono, seria to: *Specjalistyczna seria rozpraw o niezwykle doniosłym znaczeniu dla kultury religijnej w Polsce. Zbiera prace dotyczące starożytności chrześcijańskiej, ukazując splot problemów dogmatycznych, biblijnych bądź wiążących się z rodzącymi się herezjami, wymagających rozwikłania i hermeneutycznej sprawności interpretatorów*. Do cenionych i znanych należą też czasopisma: „Gość Niedzielny”, „Anamnesis: Biuletyn Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Episkopatu Polski”, „Archiva Ecclesiastica”, „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne”, „Studia Pastoralne i Studia Misjologiczne”¹¹.

8. Wydawnictwo Bernardinum, zaczęło swą działalność w II połowie XIX wieku. Pelplin, jako stolica diecezji, stał się na Pomorzu ważnym ośrodkiem naukowym i piśmienniczym. Wydawano pozycje o treści religijno-liturgicznej, z dziedziny historii, historii sztuki, socjologii czy pedagogiki, geografii i gospodarki przestrzennej. Największym sukcesem wydawniczym był album ks. Janusza St. Pasierba „Pelplin i jego zabytki” wydany w 1993 roku we współpracy z warszawskim Wydawnictwem Interpress. Wydawane są czasopisma „Pielgrzym”, „Mały Pielgrzym”, „Pastores. Kwartalnik Poświęcony Formacji Kapłańskiej” i „Zeszyty Odnowy w Duchu Świętym”¹².

9. Wydawnictwo TUM, powstało w 1969 roku. Wy daje publikacje z zakresu teologii, filozofii, bibliistyki, historii Kościoła, a także homilie, medytacje, książki dla dzieci i młodzieży oraz modlitewniki. Do znanych serii wydawniczych, należą: „Dokumenty Stolicy Apostolskiej”, „Całkiem inne kazania”, „Archeolog czyta Biblię”, „Bibliotheca Biblica”, „Madonny Kresowe”, „Ramotki”, „Znikomi”,

¹¹ *Księgarnia św. Jacka* [dok. elektr.] [odczyt: 12.04.2011]. <http://www.ksj.pl/>.

¹² *Wydawnictwo Bernardinum* [dok. elektr.] [odczyt: 12.04.2011]. <http://www.księgarnia.bernardinum.com.pl/informacyjna-2.html>.

„Okruchy...”. W niemal czterdziestoletniej działalności ukazało się około tysiąc tytułów¹³.

10. Wydawnictwo JEDNOŚĆ, powstało w 1991 r. w Kielcach. Jego oferta wydawnicza to publikacje z zakresu teologii (teologia dogmatyczna i moralna), katechetyki (podręczniki szkolne i pomoce metodyczne dla nauczycieli), homiletyki (kazania dla dzieci, młodzieży i dorosłych), biblistyki (serie: Biblia dla Każdego, Historie Biblijne), bioetyki (seria: W poszukiwaniu prawdy), filozofii, poezji religijnej, pedagogiki (pomoce gier i zabawa dla dzieci, poradnik dla animatorów), psychologii (seria: Psychologia dla ciebie) a także historii i sztuki. Jedną z najbardziej znanych pozycji jest Jezus z Nazaretu Benedykta XVI, który przedstawia w niej nie tylko postać Jezusa, ale też i jego orędzie. Druga część ukazała się w marcu tego roku¹⁴.

11. Wydawnictwo KUL powstało w roku 2002 i zastąpiło Redakcję Wydawnictw KUL. Publikuje ono dzieła naukowe: monografie, rozprawy doktorskie i habilitacyjne z zakresu teologii, filozofii, humanistyki, nauk społecznych i prawa, a także nauk matematyczno-przyrodniczych. Jako wydawnictwo uniwersyteckie wydaje czasopiśma naukowe z różnych dziedzin nauki. Do najbardziej znanych i cenionych należą: „Acta Mediaevalia”, „Czasy Nowożytnie”, „Mszyce i inne Pluskwiaki”, „Prawo Administracja Kościoł”, „Przeгляд Prawno-Ekonomiczny”, „Review of Comparative Law”, „Scripta Biblica et Orientalia”, „Społeczeństwo i Rodzina”, „Studia Nauk Teologicznych PAN”, „Studia Prawnicze KUL”, „Studia z Prawa Wyznaniowego”, „Vox Patrum”, „Zeszyty Naukowe KUL”. Poza działalnością wydawniczą organizuje spotkania z autorami i wystawy, a także bierze udział w targach książek¹⁵.

12. Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego prowadzi działalność już ponad pięćdziesięciu lat. Publikuje dzie-

¹³ TUM Wydawnictwo Wrocławskiej Księgarni Archidiecezjalnej [dok. elektr.] [odczyt: 12.04.2011]. http://wydawnictwo.archidiecezja.wroc.pl/contact_us.php.

¹⁴ Wydawnictwo Jedność [dok. elektr.] [odczyt: 12.04.2011]. http://ksiegarnia.jednosc.com.pl/info_pages.php?pages_id=3.

¹⁵ Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II [dok. elektr.] [odczyt: 12.04.2011]. <http://www.kul.pl/1114.html>.

ła naukowe: monografie, rozprawy doktorskie i habilitacyjne z zakresu teologii, filozofii, humanistyki, nauk społecznych i prawa, a także nauk matematyczno-przyrodniczych. Wydaje 12 tytułów czasopism: „Colloquia Litteraria”, „Collectanea Theologica”, „Jus Matrimoniale”, „Prawo Kanoniczne”, „Saeculum Christianum”, „Studia Ecologiae Et Bioethicae”, „Studia nad Rodziną”, „Studia Philosophiae Christianae”, „Studia Prymasowskie”, „Studia Psychologia”, „Studia Theologica Varsaviensia”, „Zeszyty Prawnicze”. Do znanych serii wydawnictwa należą: „Studia Antiquitatis Christianae”, „Opera Philosophorum Medii Aevii”, „Studia Katechetyczne”, „Radomska Biblioteka Teologiczna” czy „Z zagadnień filozofii przyrodoznawstwa i filozofii przyrody”. Ponadto w dorobku wydawniczym znaleźć można prace zbiorowe, tomiki poezji, materiały konferencyjne oraz podręczniki, których tematyka obejmuje wszystkie dziedziny, w których Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego prowadzi badania naukowe oraz kształcenie¹⁶.

Omówione wyżej wydawnictwa, to tylko niewielka część członków SWK. Wymieńmy jeszcze choć z nazwy pozostałe, aby pokazać jak prężnie działa Stowarzyszenie, a wtedy zrozumiemy sukces Targów Książki Katolickiej. Należą do nich: Apostolicum Księża Pallotyńów w Ząbkach, Dr. Josef Raabe: Spółka Wydawnicza, Edycja Św. Pawła, Inicjatywa Wydawnicza Jerozolima, oficyna Wydawniczo-Poligraficzna „Adam”, Polskie Towarzystwo Encyklopedyczne, Prymasowskie Wydawnictwo Gaudentium z Gniezna, Tyniec Wydawnictwo Ojców Benedyktynów, Verbinum, Veritas z Londynu, Wydawnictwo Archidiecezji Lubelskiej „Kaudium, Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu, Wydawnictwo Duszpasterstwa Rolników, Wydawnictwo Homo Dei, Wydawnictwo Karmelitów Bosych, Instytut Teologiczny Księża Misjonarzy w Krakowie, Wydawnictwo Księża Saletynów „La Salette”, Wydawnictwo Petrus, Rhetos, Wydawnictwo Salezjańskie, Salvator, Światło-Życie czy Wydawnictwo Zakonu Pijarów. Członkami są również Hurtownie

¹⁶ Wydawnictwo *Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego* [dok. elektr.] [odczyt: 12.04.2011].

http://wydawnictwo.uksw.edu.pl/sklep/?p=p_2&sName=wydawnictwo.

książek: Emanuel, Źródło, Mariański Dom Studiów czy internetowy Median42.com¹⁷.

Targi Książki Katolickiej, przez wiele lat odbywały się w Zespole Szkół Integracyjnych nr 62 w Warszawie przy ul. św. Bonifacego 10, a imprezy towarzyszące w salach katechetycznych Kościoła Najświętszej Maryi Panny Matki Miłosierdzia. Jednakże, wraz ze wzrostem zainteresowania targami, zaczęto szukać nowego miejsca, które odpowiadałoby temu przedsięwzięciu. Nowym miejscem zostały więc od 2010 r. Arkady Kubickiego przy Zamku Królewskim w Warszawie. W dniach 7-9 maja 2010 roku 137 wystawców, o 37 więcej niż w 2009, zaprezentowało swoją ofertę wydawniczą na XVI Targach Wydawców Katolickich. Podczas ubiegłorocznej edycji Targów liczne prezentacje, spotkania autorskie oraz dyskusje panelowe, zlokalizowane były w pobliżu Zamku Królewskiego: przy trzech znajdujących się w sąsiedztwie kościołach - św. Anny, księży jezuitów i archikatedrze św. Jana, a także w Centralnej Bibliotece Rolniczej. Dla Stowarzyszenia Wydawców Katolickich targi w nowym miejscu miały być nie tylko pokazem wystawienniczym, ale głównie świętem kultury duchowej gdzie będzie się tradycyjnie prezentować książki, które propagują dobre, chrześcijańskie postawy¹⁸. Ubiegłoroczne Targi odbywały się w cieniu katastrofy smoleńskiej oraz były swego rodzaju przygotowaniem do czerwcowej beatyfikacji ks. Jerzego Popiełuszki. Organizatorzy przygotowali szereg wystaw i spotkań z autorami. Najważniejsze z nich to: Wystawa „Zbrodnia Katyńska”, ze zbiorów Instytutu Pamięci Narodowej i wystawa: „Książd Jerzy Popiełuszko” oraz pokazy filmów dotyczących postaci Księdza Jerzego jak też innych wielkich świadków wiary: Jana Pawła II, Prymasie Wyszyńskim, prymasie Hlondzie i św. siostrze Faustynie oraz przedstawiono spektakl: „Pieśń o życiu i śmierci Chopina..” Prezentująca swoje wydawnictwa Biblioteka Analiz zorganizowała konferencję prawniczą poświęconą problematyce praw autorskich w działalności wydawniczej. Ważnym elemen-

¹⁷ *Stowarzyszenie Wydawców Katolickich* [dok. elektr.] [odczyt: 12.04.2011]. <http://swk.pl/stowarzyszenie/wydawnictwa>.

¹⁸ *Katolicka Agencja Informacyjna* [dok. elektr.] [odczyt: 11.04.2011]. <http://ekai.pl/wydarzenia/polska/x28873/rozpoczely-sie-xvi-targi-wydawcow-katolickich/>.

tem każdych targów wydawniczych są spotkania czytelników z autorami. Podczas XVI TKK czytelnicy mogli spotkać się między innymi z: Jerzym Klechtą (Duchowość Chopina), Witoldem Kaczyńskim (Spoglądam na świat oczyma duszy), Tomaszem Terlikowskim i Krystianem Jegierskim (Homoseksualista w Kościele) czy Wojciechem Sumplińskim (Teresa, Trawa, Robot. Największa operacja komunistycznych służb specjalnych). Przyznano nagrody Feniksa, które otrzymali: ks. prof. Michał Heller-nagroda główna, Feniks Diamentowy: ks. kard. Józef Glemp; Feniks Specjalny: prof. Mieczysław Tomaszewski; pośmiertnie śp. ks. prof. dr hab. Ryszard Rumianek Rektor Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie; Edycja Świętego Pawła za „Beskidzkie rekolekcje. Dzieje przyjaźni księdza Karola Wojtyły z rodziną Półtawskich” autorstwa Wandy Półtawskiej; Fronda za wywiad rzekę: „Kościół, Żydzi, Polska”. Z księdzem profesorem Waldemarem Chrostowskim rozmawiają Grzegorz Górny i Rafał Tichy; Wydawnictwo WAM: „Canones Patrum Graecorum” przygotowaną przez Arkadiusza Barona i Henryka Pietrasa SJ; Społeczny Instytut Wydawniczy Znak za „Modlitewnik ojca Leona Nabita”; Centrum Myśli Jana Pawła II: „Papieskie abecadło” autorstwa Tomasza Jeża; Wydawnictwo WAM za publikację „Historia rozłamu Kościoła Wschodniego i Zachodniego. Od czasów apostołskich do Soboru Florenckiego” Henry’go Chadwick’a. Nagrody Małego Feniksa otrzymali: Katarzyna Fortuna z Radia Kraków, Schymalla Iwona – Telewizja Polska TVP 1, ks. Andrzej Witerski – Przegląd Książki Katolickiej „Vademecum”¹⁹. W ramach Targów kursował specjalny tramwaj: „Targi Wydawców Katolickich”, który dowoził darmowo zainteresowanych Targami²⁰. Targi odwiedziło ok. 10 tys. osób, co pokazało, że nowa lokalizacja jaką są Arkady Kubickiego to dobre miejsce dla tej imprezy²¹.

W dniach od 8-10 kwietnia 2011 r. w Arkadach Kubickiego na Zamku Królewskim w Warszawie odbyły się XVII Targi Wydaw-

¹⁹ *Stowarzyszenie Wydawców Katolickich* [dok. elektr.] [odczyt: 12.04.2011]. <http://swk.pl/feniks/laureaci/nagrody-feniks-2010>.

²⁰ *Stowarzyszenie Wydawców Katolickich* [dok. elektr.] [odczyt: 12.04.2011]. <http://swk.pl/targi/targi2010>.

²¹ *Gandalf, Księgarnia internetowa* [dok. elektr.] 2011 [odczyt: 12.04.2011]. <http://www.gandalf.com.pl/wiadomosc/2818>.

ców Katolickich pod hasłem: „Błogosławiony Jan Paweł II – Osoba • Życie • Działalność • Świadectwo”. Podczas tegorocznej imprezy swoją ofertę zaprezentowało ponad 140 wystawców, którzy oprócz przedstawienia swojej działalności wydawniczej, przygotowali szereg spotkań autorskich i prezentacji, wystaw fotograficznych i pokazów filmowych. Patronat honorowy objęli: Nuncjusz Apostolski w Polsce abp Celestyno Migliore, Prymas Polski abp Józef Kowalczyk, Prymas Senior kard. Józef Glemp, abp Józef Michalik, abp Sławoj Leszek Głódź, kard. Kazimierz Nycz, abp Henryk Hoser, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego Bogdan Zdrojewski, Wojewoda Mazowiecki Jacek Kozłowski, Adam Struzik Marszałek Województwa Mazowieckiego, Ludwik Rakowski Przewodniczący Sejmiku, Hanna Gronkiewicz-Waltz Prezydent Warszawy i Ewa Malinowska-Grupińska Przewodnicząca Rady m.st. Warszawy²². Na uroczystym otwarciu Targów Nuncjusz Apostolski w Polsce abp Celestino Migliore akcentował że ludzka, kulturalna i duchowa wielkość papieża Jana Pawła II, jako człowieka nauki i duchowości, wynikała z jego zamiłowania do lektury, a jednocześnie stała się podstawą do napisania wielkich, głębokich i konstruktywnych dzieł. Metropolita Warszawski kard. Kazimierz Nycz, podkreślił, że w ciągu ostatnich dwudziestu lat, nastąpił imponujący rozwój wydawnictw katolickich. Jak powiedział po zakończonych targach Prezes Zarządu SWK ks. Roman Szpakowski – *Chciałbym podziękować wszystkim wystawcom, którzy uczestniczyli w XVII Targach Wydawców Katolickich, ale przede wszystkim pragnę podziękować tym, którzy odwiedzili Arkady Kubickiego, aby spotkać się z książką katolicką, a to daje nam pewność, że tego typu imprezy książkowe są potrzebne, bowiem wszystkich odwiedzających było ponad 14 tys.*²³ Na ten sukces złożyło się wiele czynników: bogata oferta wydawnicza, imprezy towarzyszące, których z roku na rok jest coraz więcej, honorowe patronaty osób z życia publicznego oraz dobra promocja Targów w mediach. Ofertę wydawniczą przedstawiają na Targach

²² *Katalog Targowy; XVII Targi Wydawców Katolickich*, Warszawa 8-10 kwietnia 2011 r., s. 3.

²³ Za: *Podlasie24. Regionalny Portal Informacyjny* [dok. elektr.] [odczyt: 12.04.2011]. <http://podlasie24.pl/wiadomosci/z-kraju/podsumowanie-xvii-targow-wydawcow-katolickich-6538.html>.

nie tylko wydawnictwa religijne ale też coraz więcej wydawców świeckich, takich jak np.: Biblioteka Analiz, Biblioteka Narodowa, Wydawnictwo Arkady, PWN, Oficyna Wydawniczo-Poligraficzna Adam, Łośgraf, Polskie Wydawnictwo Encyklopedyczne, Wydawnictwo Muzeum Pałac w Wilanowie, czy Wydawnictwo Wektory. Każde z tych wydawnictw prezentowało inny dorobek wydawniczy taki jak publikacje historyczne, albumy poświęcone sztuce, historii Polski czy też publikacje popularno naukowe, wiążące się jednak z nurtem religijnym. Szczególnym zainteresowaniem cieszyły się stoiska Bellony, Białego Kruka, Zamku Królewskiego, Biblioteki Narodowej, Media Rodzina i Instytutu Pamięci Narodowej. Następną grupą wydawnictw nie związanych z tematyką religią a wystawiających swój dorobek są wydawnictwa uczelniane, które pod patronatem Stowarzyszenia Wydawców Szkół Wyższych przedstawiły swoją ofertę publikacji naukowych, głównie z zakresu religioznawstwa, historii i filozofii. Były to wydawnictwa Uniwersytetów: Jagiellońskiego, Warmińsko-Mazurskiego, Szczecińskiego, Adama Mickiewicza w Poznaniu, Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Przyrodniczego w Poznaniu. Pokazuje to, że TKK są postrzegane przez wydawców jako ważne miejsce o ogólnopolskim zasięgu, na których warto się zaprezentować. Organizatorzy Targów zapraszają też wydawnictwa zagraniczne. W tym roku były to wydawnictwa z Włoch, Hiszpanii, Niemiec i Słowacji. Gościem Honorowym tej edycji targów było Wydawnictwo Edebé z Hiszpanii. Jest to wydawnictwo należące do Zgromadzenia Salezjańskiego. Publikuje podręczniki szkolne i materiały edukacyjne oraz specjalizuje się w literaturze dziecięcej i młodzieżowej. Wydawnictwo powołało w 1993 roku Nagrodę Literatury Dziecięcej i Młodzieżowej Edebé, która jest jedną z najbardziej prestiżowych w Hiszpanii. Wraz z rosnącym rozwojem multimediiów oficyna ta dostosowując się do potrzeb rynku otworzyło nowy oddział - Edebé Audiovisual, który zajmuje się dystrybucją utworów audiowizualnych²⁴. Niemieckie Wydawnictwo Communio In Christo prezentowało literaturę mistyczki Matki Marii Teresy²⁵, a także Verlag Herder z Freiburga, które jest jednym z najstarszych wydawnictw nie-

²⁴ *Katalog Targowy...*, s. 58-59.

²⁵ Tamże, s. 74.

mieckich. Wydaje publikacje takich autorów jak: Karl Rahner, Maria Montessori, Benedykt XVI, Anselm Grün czy Dalajlama. Wydaje czasopisma: „Herder Korrespondenz“, „Christ In der Gegenwart” i „Stimmen der Zeit” oraz znany na rynku polskim „Lexikon für Theologie und Kirche”²⁶. Słowackie Wydawnictwo Lúč z Bratysławy zaprezentowało publikacje o charakterze religijnym. Wydaje ono głównie publikacje autorów słowackich oraz książki dla dzieci. Najbardziej znaną publikacją tego wydawnictwa jest książka kardynała Jána Chryzostoma Korca „Od barbarskiej noc”i, która została przełożona na sześć języków, między innymi i na polski. Ważnym dziełem jest też „Leksykon słowackich księży katolickich”, który zawiera 2066 haseł osobowych²⁷. Edizioni San Paolo, to wydawnictwo włoskie, które od kilku lat gości na targach Książki Katolickiej. Działalność wydawnicza opiera się głównie na formacji ludzkiej i chrześcijańskiej, na Biblii oraz dialogu międzykulturowym. Można też znaleźć tam literaturę popularnonaukową, dziecięcą i młodzieżową oraz poradniki²⁸. Ostatnią, ale jednocześnie najliczniejszą grupą wydawniczą były wydawnictwa katolickie. Wymienić tu należy, oprócz opisanych wcześniej, Wydawnictwo AA z Krakowa, Centrum Myśli Jana Pawła II, Vocatio, Wydawnictwo Archidiecezji Warszawskie, Biblos z Tarnowa, Wydawnictwo eSPe krakowskich Pijarów, Fidei, Wydawnictwo M, Rhetos, Wydawnictwo Salezjańskie, Serafin, Wydawnictwo Sióstr Loretanek, Instytut Papieża Jana Pawła II w Warszawie oraz Wydawnictwo Ojców Franciszkanów, którzy także zaprezentowali Radio Niepokalanów i promowali XXVI Międzynarodowy Festiwal Filmów i Multimediów w Niepokalanowie, który odbędzie się w czerwcu. Następną grupą wystawców były rozgłośnie katolickie: Radio Warszawa i Katolickie Radio Podlasie oraz katolickie portale internetowe (Deon.pl, opoka.org.pl, serwis duchowy.pl) dla których targi były częścią akcji promocyjnej i zdobywania nowych słuchaczy i użytkowników. Na targach zaprezentowały się także różnego rodzaju stowarzyszenia i centra katolickie, między innymi: Stowarzyszenie Parafiada, Archidiecezjalne Centrum Informacji w Warszawie, Sacroexpo – Targi Kielce S.A. czy Centrum

²⁶ Tamże, s. 170.

²⁷ Tamże, s. 120.

²⁸ Tamże, s. 81.

Opatrzności Bożej. Liczną reprezentację miały też hurtownie ksiązek czy księgarnie katolickie a także twórcy gier planszowych czy komputerowych o charakterze religijnym.

Niemale zainteresowanie wzbudziły również, wystawy poświęcone osobie Papieża-Polaka: „Jan Paweł II jakiego pamiętamy” (przygotowana przez Biuro Promocji Sztuki Jacek Chromy) oraz „Jan Paweł II Święty aż po krańce świata” (Oficyna Wydawnicza KWADRAT). Przygotowano szereg filmów, które emitowano w czterech blokach tematycznych: „Ojciec święty Jan Paweł II w filmie”, „Rok Kłobiański w Polsce – Święty Maksymilian w filmie”, „Wielcy Świadkowie wiary”, „Nauczanie Jana Pawła II i bł. Księdza Jerzego Popiełuszki a historia Polski”. Ważnym wydarzeniem była też projekcja filmu: „Duśka”. Filmowa opowieść o wyjątkowej kobiecie i spotkanie z bohaterką filmu dr Wandą Półtawską oraz reżyserką Wandą Różycką-Zborowską. Biblioteka Analiz przygotowała konferencję prawniczą na temat aspektów prawn-autorskich: „Tłumacz, ilustrator, redaktor, korektor – ochrona praw autorskich, zawieranie umów, aspekty praktyczne w działalności wydawniczej”. Konferencję poprowadziła Joanna Hetman-Krajewska z Kancelarii Patrimonium. Tradycją wszystkich targów książki są spotkania autorskie i panelowe oraz widowiska edukacyjne. Cieszą się one dużym zainteresowaniem odwiedzających Targi. Do najciekawszych spotkań tegorocznej edycji należały:

- promocja książki połączona ze spektaklem dla dzieci pod tytułem „Jak Karolek został Papieżem” (Drukarnia Diecezjalna w Sandomierzu);
- spotkanie z reżyserem Pawłem Woldanem, autorem filmów dokumentalnych o Janie Pawle II;
- spotkanie z ks. prof. Markiem Starowieyskim, autorem książki „Tradycje biblijne. Biblia w kulturze europejskiej”;
- Mistrzowska Akademia Miłości zaprasza na widowisko edukacyjne: „Kobieta + Mężczyzna i... moja praca kochana!” Wystąpili w nim aktorzy scen warszawskich ;
- promocja książki „Smoleński upadek”. Spotkanie z autorem Tadeuszem Święchowiczem przygotowane przez Wydawnictwo Fronda;

- Wydawnictwo W drodze: Dyskusja wokół książki Paula Evdokimova, „Życie duchowe w mieście”, z udziałem Macieja Biskupa i Mateusza Środonia;
- promocja publikacji prof. Henriego Joyeux’go, „Szkoła Życia i Miłości. Książka dla rodziców do nauczania ekologii seksualnej dzieci i młodzieży od 4 do 20 roku życia”.
- debata AreopagXXI: „Krajobraz po krzyżu. Rok po wydarzeniach na Krakowskim Przedmieściu”. W debacie udział wzięli: Marek Cichocki (Teologia Polityczna), o. Jacek Prusak SJ, Piotr Semka (Rzeczpospolita),
- w przeddzień Pierwszej Roczniczy Katastrofy Smoleńskiej Wydawnictwo Biały Kruk, wydawca m.in. albumu „Hołd Katyński” pamięci poległych tragicznie śp. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego i Jego Małżonki, czterotomowej monografii „Krzyż Polski” oraz ponad 95 tytułów o Janie Pawle II przygotowało spotkanie autorskie z fotografikiem Adamem Bujakiem;
- warsztaty dla rodziców – wychowanie dzieci na podstawie książek „Rodzice w akcji i Wspólne odkrywanie świata dla ojców dzieci w wieku szkolnym”. W spotkaniu przygotowanym przez Edycję Świętego Pawła udział wzięli: Krzysztof Ziemięc, Monika Gajda – psycholog i psychoterapeutka oraz współautorka książek, Dariusz Cupiał – lider Inicjatywy Tato.net;
- spotkanie z ks. prof. Januszem Tarnowskim, autorem wielu pozycji, m.in.: „Barykada czy dialog?” – Seria: „Jak wychowywać?”; „Księga pamiątkowa z okazji jubileuszu dla ks. Janusza Tarnowskiego”;
- „Ikona Dziś” – spotkanie panelowe na kanwie książki: Iriny Jazykowej „Oto czynię wszystko nowe”. Spotkanie z udziałem dr Iriny Tatarovej oraz ks. dr Henryka Paprockiego – teologa i duchownego prawosławnego. Spotkanie prowadził ks. prof. Michał Janocha – historyk sztuki.

Najważniejszym punktem Targów Książki Katolickiej jest zawsze wręczenie nagród Stowarzyszenia Wydawców Katolicy Feniks, której celem jest promowanie i wyróżnienie publikacji ukazujących wartości chrześcijańskie. Nagrody przyznaje się w dziesięciu kategoriach: seria wydawnicza (działa zebrane), literacka, nauki kościelne,

edytorstwo, publikacje dla dzieci, publikacje dla młodzieży, książka autora zagranicznego, publicystyka religijna, multimedia. Nagroda przyznawana jest co roku, otrzymuje ją wydawnictwo, wyjątek od tego stanowi nagroda główna, która może być przyznana osobie²⁹. Przyznawany jest też Mały Feniks, który honoruje osoby lub instytucje promujące w mediach książki katolickie³⁰. Nagroda Stowarzyszenia Wydawców Katolickich Feniks została przyznana po raz pierwszy w 1999 roku, choć już rok wcześniej wydawcy katoliccy na III Targach Wydawców Katolickich [1998] przyznali swe pierwsze wyróżnienia i nagrody. Rok później, w drugim roku istnienia nagrody [1999], dla podkreślenia odradzania się literatury religijnej, uznano, że ta nagroda będzie nosiła miano Feniksa. Autorką statuetki to Anna Wolska, absolwentka Akademii SP w Warszawie³¹. Tegorocznymi laureaci to:

- Kategoria literacka: Jan Polkowski, „Cień” ,Społeczny Instytut Wydawniczy Znak.
- Kategoria nauki kościelne: Gisbert Greshake, „Życie silniejsze niż śmierć”, Wydawnictwo W drodze.
- Kategoria edytorstwo: Anna Czerwińska-Rydel, „Jaśnie Pan Pichon”, Wydawnictwo Bernardinum.
- Kategoria książki dla dzieci: Marie-Luise Raters, „Filozof bez brody, czyli jak polubić myślenie”, Instytut Wydawniczy PAX.
- Kategoria książki dla młodzieży: przyznano wyróżnienie: Beth Nimmo, „Scott Darrell, Łzy Racheli”, Polskie Wydawnictwo Encyklopedyczne.
- Kategoria książka autora zagranicznego: Leo Staruss, Joseph Crospey, „Historia filozofii politycznej”, Wydawnictwo Fron-da & Fundacja Augusta hr. Cieszkowskiego.
- Kategoria seria wydawnicza: „Studia Antiquitates Christianae. Series Nova”, Księgarnia św. Jacka.

²⁹ *Stowarzyszenie Wydawców Katolickich* [dok. elektr.] [odczyt: 12.04.2011]. <http://swk.pl/feniks/regulamin>.

³⁰ *Stowarzyszenie Wydawców Katolickich* [dok. elektr.] [dostęp: 2011-04-13]. <http://swk.pl/arch/1348>.

³¹ *Stowarzyszenie Wydawców Katolickich* [dok. elektr.] [dostęp: 2011-04-13]. <http://swk.pl/feniks>.

- Kategoria publicystyka religijna: Artur Olędzki, Ksiądz Jerzy Popiełuszko. „Spotkania po latach. Wywiady”, Wydawnictwo eSPe.
- Kategoria multimedialna: „Lekcja religii”, Wydawnictwo Święty Wojciech.
- Feniks Główny: s. Zofia Zdybicka, profesor KUL między innymi za propagowanie klasycznej filozofii religii i pracy w Prymasowskiej Radzie Społecznej.
- Feniks Specjalny dla: S. Małgorzaty Borkowskiej za badanie życia monastycznego kulturze chrześcijańskiej i historii religijności w Polsce, a także dla Wydawnictwa M za „Dzieła Zebrane Jana Pawła II” oraz Wydawnictwo Biały Kruk za „Dzieje Wielkiego Pontyfikatu Jana Pawła II”³².

W każdej z kategorii przyznano również wyróżnienia. Wręczono również Małego Feniksa dla:

- Grażyna Grabowska (Targi w Krakowie Sp. z o.o.) za promowanie książki katolickiej poprzez organizację i wspieranie Salonu Wydawców Katolickich podczas Targów Książki w Krakowie;
- Klaudiusz Głombik (Radio Piekary) który jest autorem realizacji i produkcji pasm religijnych „Z Życia Parafii”. Do tej pory przygotował już 450 cotygodniowych audycji;
- Radio „Jasna Góra” za promowanie w mediach książki katolickiej;
- Zespół Szkół Integracyjnych nr 62 (ul. św. Bonifacego 10) uhonorowany za promowanie książki katolickiej poprzez otwarcie i udostępnienie pomieszczeń Szkoły przez wiele lat dla organizowania Targów Wydawców Katolickich w Warszawie³³.

³² *Stowarzyszenie Wydawców Katolickich* [dok. elektr.] [dostęp: 2011-04-13]. <http://swk.pl/>.

³³ *Stowarzyszenie Wydawców Katolickich* [dok. elektr.] [dostęp: 2011-04-13]. <http://swk.pl/arch/1348>.

Wyboru laureatów dokonało Jury w składzie: Ks. Jan Sochoń – Przewodniczący, Krzysztof R. Jaśkiewicz – Sekretarz Kapituły, dr Tomasz Chachulski, Hanna Maria Giza i Wojciech Marczyk³⁴.

XVII Targi Książki Katolickiej w Warszawie, były tak jak chcieli organizatorzy wydarzeniem barwnym i wielowątkowym, wzbudzającym zainteresowanie szerokiej publiczności. Wszyscy wystawcy, byli twórcami sukcesu Targów. Promocyjne ceny, organizowanie wystaw, pokazów filmowych i spotkań z autorami oraz dobra promocja w mediach, to czynniki, które ten sukces pozwoliły osiągnąć.

³⁴ *Rynek Książki.pl* [dok. elektr.] [dostęp: 2011-04-13]. http://www.rynek-ksiazki.pl/szukaj/xvii-targi-wydawcow-katolickich_25930.html.